

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 27. oktobris – 2. novembris

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN

LATVIJA

Nr. 41 (1267)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Pieminam Andreju Eglīti

Foto: Raitis Freimanis

Stokholmas latviešu koris 20. oktobrī Gustaf Vasa baznīcā Stokholmā dziedāja kantāti "Dievs, tava zeme deg" par godu Andrejam Eglītim 100 un Lūcijai Garūtai 110. Solisti - Pāvils Johansons (baritons) un Christer Wikmark (tenors), ērģelnieks - Göran Grahn, diriģente - Gaida Rulle

GADALAIKI DZIESMĀS

Londonas latviešu koŗa rīkotā koncerta programma 6. oktobrī Sv. Gabriēla baznīcā bija kā paveiktā darba raŗas skate Pļaujas svētkos. Koncerts bija veltīts četriem gadalaikiem, izmantojot mūsu vecmeistaru, kā arī jaunāko laiku komponistu skaŗdarbus, bet neaizmirstot latviešu tautasdziesmu apdares.

Koristi sevi pieteica, skandējot Ziemas saulgrieŗu dziesmu *Kaladū, kaladū*, kurai sekoja Andreja Jansona un Pēterā Aldiŗa tautasdziesmu apdares, kas stāsta par ziemu un seno dienu tradīcijām.

Andrejs Jansons nebija vēl sasniedzis desmit gadu vecumu, kad kopā ar vecākiem devās trimdā, bet Pēteris Aldiŗš ir dzimis Konektikutā, ASV, un jau agri iesaistījies latviešu mūzikas pasaulē. Daudzi atcerēsies arī Pēterā Aldiŗa dibināto un vadīto ļoti iecienīto mūzikas ansambli *Kolibri*. Interesanti bija salīdzināt jauno komponistu Ērika Eŗenvalda, Pēterā Aldiŗa un Āriŗa Œķepasta Vasaras saulgrieŗiem veltītās kompozīcijas ar vecmeis-

Spēlē kokļu ansamblis

tara Jēkaba Graubiŗa *Līgo*.

Patīkamu pārsteigumu sagādāja nesen izveidotā kokļu ansambla labi sagatavotais priekšnesums. Devīni koklētāji kā mistiskā laimes nesēja deviŗzirņu pāksts deva cerību, ka tiks atdzīvināta kokļu ansambļu kustība, kāda tā bija pag. gs. 70. gados gan Latvijā, gan visās latviešu mītnes zemēs.

Parādot interesi par latviešu mūziku un milestību pret to, trimdas treŗšās paaudzes piecas latvietes pērnā gadā izveidoja

latviešu tautas mūzikas grupu *Austrumkalns*. Mūzicētājas cenŗas parādīt, cik daudzpusīgas un sprīdzīgas var būt latviešu tautasdziesmas, reizēm tās dziedot latgalieŗu mēlē, reizēm piešķīrot tām sitamā instrumenta uzmundrinoŗu piesitienu vai izvēlēta mūzikas instrumenta pavadijumu.

Pianiste Olga Jegunova, kas kādu laiku bija iesaistījusies Londonas latvieŗu korī, no savā bagātīgā repertuāra korim dāvanā atskaŗoja Pēterā Vaska

Foto: Raitis Freimanis

Seminārs „Globāla latvieŗu saziņas tīkla izveidoŗana”

Nacionālā elektronisko plaŗsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) un Ārlietu ministriŗa (ĀM) sadarbībā ar latvieŗu diasporas institūcijām - Eiropas latvieŗu apvienību (ELA) un Pasaules brīvo latvieŗu apvienību (PBLA) 12. novembrī Rīgā rīko semināru „Globāla latvieŗu saziņas tīkla izveidoŗana”.

Lēmums par semināra rīkoŗanu tika pieņemts Œis dienas sanāsmē, kurā NEPLP pārstāvi Aija Dulevska, Dainis Mjartāns, Ivars Zviedris tikās ar Latvijas Republikas ĀM speciālo uzdevumu vēstnieku Rolandu Lappuķi, Eiropas latvieŗu apvienības priekŗsēdi Aldi Austeru un Pasaules brīvo latvieŗu apvienības pārstāvis vadītāju Jāni Andersonu. Tikŗšanās laikā tika pārrunāti jautājumi par latvieŗu diasporas iekŗejo komunikāciju, par ārzemēs dzīvojoŗo Latvijas valstspiederīgo kā svarīgas auditorijas sasniegŗšanu un uzrunāŗanu, kā arī iesaīsti satura veidoŗanā Latvijas sabiedriskajos plaŗsaziņas līdzekļos.

NEPLP loceklis Dainis Mjartāns norādīja, ka sabiedriskajā pasūtīnājumā nozīmīga vieta

jāieņem ar reemigrāciju saīstītu jautājumu atspoguļoŗšanai. „Jebkurā latvietim, kas ilgāku laiku dzīvojis un strādājis ārzemēs, atgrieŗšanās Latvijā nav tikai psiholoģiska izšķīrŗšanās. Jārisina daudzi praktiskas dabas jautājumi - kā atrast darbu, dzīvesvietu, kā nodroŗināt bērnu turpmāko izglītbu. Tie ir jautājumi, uz kuriem atbildes jāsniedz ne tikai attiecīgo nozaŗu portāliem. Tās ir temas, kurām turpmāķ jābūt sabiedrisko saziņas līdzekļu dienas kārtībā,” uzsvēra D. Mjartāns.

Seminārā piedalīies ārzemju latvieŗu tīmekļa portālu un laikrakstu redaktori, Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas pārstāvi, sabiedrisko organizāciju un valsts institūciju pārstāvi.

Semināra mērķis ir noskaidrot, kurī ir tie satura formāti, kas uzrunā ārzemju latvieŗu kopienas Īrijā, Lielbritanijā, Vācijā, ASV u.c., diskutēt par satura izplatīŗanas veīdēm, kā arī radīt platformu informācijas un pieredzes apmaiņai daŗādām iesaīstītajām pusēm Latvijā un ārpus valsts.

Sanita Blomiece

„Baltā ainava”, Riŗarda Dubras „Etīde” un Franča Œūberta „Impromptu op90. nr. 3”. Œi dāvana tika ne vien korim, bet arī klausītājiem.

Koncertu beīdza koris ar piecām patriotiskām dziesmām, uzdroŗinoties tajās iekļaut Jāzepa Vītola *Gaismas pīli*, lai gan vīru balsis bija tikai divi tenori. Kāpēc korīem vienmēr un visur pietrūkst vīru balsu, ja statistika liecina, ka latvieŗu vīrieŗu skaīts krietni pārsniedz sievieŗu skaītu.

Bija gandarijums, redzot, ka

Londonas latvieŗu koris, kas savos 64 gados ir piedzīvojis gan ziedu laikus, gan krīzes gadus, ir piesaīstījis jaunas balsis un ir vienotājs spēks, kas saliedē jauniebraucējus ar trimdas sabiedrības pēcnācējiem To apstiprina koncerta programmā teīktais: *Koŗa dziedāŗšanai tagad ir tikpat svarīga loma kā tajos laikos, dodot jauniebraucējiem iespēju kopīgā darbā veīdot saīkni ar citiem tautieŗiem, uzturēt latvieŗu valodu un tradīcijas un apstiprināt ticību savas tautas nākotnei.*

Zigrīda Daŗkeviŗa

Vēstniecība Lielbritanijā pieņems pasu pieteikumus un sniegs vairākus konsulāros pakalpojumus tuvāķ iedzīvoŗtāju dzīvesvietai Manĉesterā, Edinburgā un Ņūrijā

Latvijas vēstniecība informē, ka novembrī tiks uzsākta mobilās pasu darbstacijas izmantoŗana Apvienotajā Karalīstē. Lai nodroŗinātu pasu un personas apliecību (eID karŗu) pieteikumu pieņemŗšanu Latvijas valsts piederīgajiem ārpus vēstniecības telpām Londonā, vēstniecība lietos Ārlietu ministriŗas iegādāto un sagatavoto mobilo pasu darbstaciju.

Novembrī ir plānots pieņemt pasu pieteikumus Manĉesterā, Edinburgā un Ņūrijā (Ziemeļīrijā).

Pases un/vai eID kartes pieteikuma iesniegŗšana būs iespējama, tikai iepriekŗ piesakoties - nosūtot datus (vārdu, uzvārdu, personas kodu un tālruŗa numuru) uz vēstniecības konsulārās nodaļas e-pastu consulate.uk@mfa.gov.lv.

Vēstniecība izbraukumu laikā ierobeŗotā apjomā sniegs arī citus konsulāros pakalpojumus, piemēŗam, bērnu reģistrāciju Latvijas pavalstniecībā. Informācija par vēstniecības sniegtajiem pakalpojumiem un cenrādi pieejama vēstniecības mājaslapā tīmeklī.

Vēstniecība aicina Lielbritanijā un Ziemeļīrijas Apvienotajā Ka-

ralīstē pastāvīgi dzīvojoŗās Latvijas valstspiederīgās personas izmantot Œo iespēju, lai saņemtu vairākus konsulāros pakalpojumus tuvāķ savai dzīvesvietai.

Latvijas vēstniecība Londonā
45 Nottingham Place London W1U 5LY United Kingdom
Tālrunis: + 44 (0) 20 731 200 41
Tālrakstis: + 44 (0) 20 731 200 42
E-pasts: embassy.uk@mfa.gov.lv

9 770934 167501 8 41

Eiropas Vasaras skola 2012 Staicele un Latviešu Neredzīgo biedrība

EVS 2012 veiksmīgi norisinājās no 5. augusta līdz 19. augustam Latvijas Futbola mācību centrā „Staicele”, un tajā bija 61 dalībnieks: 38 skolēni, 13 audzinātāji, 7 skolotāji, 2 neredzīgo bērnu audzinātāji un vadītāja Dace Ali (Pāvula). EVS rīcības komiteja: Dace Ali (Pāvula), Aira Priedīte, Velga Zēgnere, Līnīte Zobens-East un Ivars Kalns-Timans.

EVS 2012 dalībnieki bija no šādām valstīm: Latvija (20 – no tiem 5 bijušo „trimdnieku” bērni), Igaunijas (1), Lielbritānijas (11), Vācijas (1), Beļģijas (1), Francijas (1) un Zviedrijas (3).

Ar bērniem darbojās 13 audzinātāji no dažādām valstīm: no Latvijas, Lielbritānijas, Vācijas, Īrijas, Itālijas un Kanadas. Audzinātāju vadītājas, tāpat kā iepriekšējā gadā, bija EVS ilggadējās dalībnieces Elizabete Svilane un Sarma Zēgnere.

Skolotāju komandā veiksmīgi strādāja septiņas skolotājas: Sandra Paegle (LV - latviešu valoda), Inese Kravcova (LV - vēsture), Vita Talla (LV - folklorā un dziedāšana), Pauline Buchanan un Anna Auziņa (GB - dejošana), Anita Hermene (AUS -

māksla un aušana), Ilze Ķibure (LV - rotkalšana).

Šogad EVS pirmo reizi uzņēma četrus neredzīgos dalībniekus ar diviem speciālizētiem audzinātājiem: Gati Grīntālu

un Svetlanu Sproģi. Šis projekts bija ļoti veiksmīgs, un mēs vēlētos turpināt sadarbību ar Latvijas Neredzīgo biedrību, lai arī citi vājredzīgie vai neredzīgie bērni varētu iegūt jaunas

zināšanas un draugus ārpus viņu ierastās vides. Šāds projekts dod arī iespēju EVS dalībniekiem saprast un iemācīties, kā mēs, redzīgie, varam palīdzēt integrēt cilvēkus ar īpašām vajadzībām

un, noliedzami, pats svarīgākais, iegūt jaunus draugus. Zērnāk lasāms raksts, kas publicēts Neredzīgo biedrības mājaslapā. Par to, ka šis projekts īstenojās, mums jāsaka liels paldies daudziem privātajiem ziedotājiem, kuri atsaucās uz atsevišķu aicinājumu ziedot naudu konkrēti šo bērnu dalībai, tā veidojot papildu stipendiju fondu līdztekus EVS budžetam.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad EVS 2012 piedalījās 10 stipendiāti no Latvijas, tostarp divi no pašas Staiceles. Tie ir bērni no daudz bērnu ģimenēm vai tādām ģimenēm, kur vecāki paši nevar atļauties samaksāt EVS 2012 dalības maksu (180 latus).

EVS 2012 sirsnīgi pateicas par atbalstu: Izglītības fondam Lielbritānijā, Latviešu kopībai un Konrades kundzei, Fondam Vācijā, kā arī daudziem privātiem ziedotājiem.

Plašāku informāciju par EVS darbību pagātnē un jaunākās ziņas var apskatīt mājaslapā www.eiropasvasarasskola.net

Fotografijas no nobeiguma sarīkojuma var apskatīt <http://foto.inbox.lv/mmftp/EVS-2012s>

Dace Ali (Pāvula) un Velga Zēgnere

2012. gada vasaras sākumā, kad Velga Zēgnere uzrunāja Latvijas Neredzīgo biedrību un piedāvāja neredzīgiem bērniem piedalīties Eiropas Vasaras skolā, bija skaidrs, ka šādu izdevību nedrīkst laist garām. Ne tikai tāpēc, ka tā ir lieliska atpūta bērniem vasaras posmā, bet arī tāpēc, ka ar šādu nometņu palīdzību cilvēki ar redzes traucējumiem tiek integrēti sabiedrībā.

Tā kā Latvijas Neredzīgo biedrībā biedrs var būt, sākot ar 16 gadu vecumu, pirmais uzdevums bija atrast un uzrunāt jauniešus un viņu vecākus, - tas atbilst EVS prasībām. Neredzīgo ciemā Juglā atrodas Strazdumuižas internātvidusskola - atbilstības centrs bērniem ar redzes traucējumiem, un tā bija pirmā vieta, kur viesojāties, meklējot bērnus nometnei. Vēlāk devāmies arī uz Juglas mūzikas skolu, kur mācās diezgan daudz jauniešu ar redzes traucējumiem. Kaut arī tik viegli neklājās, kā sākumā bija domāts, četri dalībnieki tika pieteikti EVS. Tie ir Amanda Nicmane, Deniss Ovsjaņņikovs, Vanesa Kazianova un Maija Fogeļe.

Amanda un Maija ir 15 gadus vecas, abas parālēli mācībām nopietni darbojas arī mūzikas lauciņā. Maija jau astoņus gadus spēlē flautu un klavieres, ir vairāku starptautisku konkursu laureāte, savukārt Amanda mācās vijolklāsē. Vanesa un Deniss ir 12 gadus veci. Vanesa deļo stepu un spēlē blokflautu, bet Deniss ir darbojies keramikas pulciņā, un viņam ļoti patīk sportot.

Visiem četriem bērniem EVS nepieciešams pavadonis, jo vienīgi Maijai ir neliels redzes atlikums, tomēr patstāvīgi orien-

tēties viņa nevar. Amanda, Vanesa un Deniss ir pavisam neredzīgi. Šīs divas nedēļas nometnē viņiem palīdz Svetlana un Gatis, kuri strādā Latvijas Neredzīgo biedrībā. Starp citu, Svetlana 16. augustā tika ievēlēta par Latvijas Neredzīgo biedrības Centrālās valdes priekšsēdi. Šo divu cilvēku uzdevums bija pavadonība uz visām EVS nodarbībām, aktivitātēm un ekskursijām, asistēšana mācību laikā, ēdienreizēs, brīvajā laikā, tāpat būt par uzticības un atbalsta personām.

Nometnes trešās dienas pēcpusdienā notika Latvijas Neredzīgo biedrības prezentācija, kurā bija iekļauta informācija par to, kāda ir neredzīga/vājredzīga cilvēka ikdiena, kādi ir palīgīdzekļi cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Uz EVS tika uzaicināts arī Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra darbinieks Aleksandrs Volkovs, kuram ir suns pavadonis Teodors un kuņģis kopā ar kinoloģi Zaigu Kļaviņu pastāstīja parējiem EVS bērniem, audzinātājiem un skolotājiem, kā mainās ikdiena cilvēkam ar redzes traucējumiem, ja viņa palīgs ir speciāli apmācīts suns. Maija demonstrēja flautas spēli, Amanda spēlēja vijoli, savukārt Vanesa dziedāja. Ikvienam bija iespēja iepazīties ar Braila rakstu un ar speciālu Braila rakstāmāšīnu izmēģināt rakstīšanu *brailā*, iepazīties ar balto spieķi, krāsu noteicēju, dažāda veida lupām, kas pielāgotas spēlēm cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Efektīva bija simulācijas brillu prezentācija, kurā dalībnieki varēja vizuālizēt, kā redz vājredzīgi cilvēki. Šāda veida darbība parējiem nometnes dalībniekiem deva plašu ieskatu par cilvē-

kiem ar redzes traucējumiem un par to, kā paši nometnes dalībnieki ikdienā pareizi var palīdzēt meitenēm un Denisam.

Šodien ir nometnes pēdējā diena, kad sabrauks visu bērnu vecāki, radi un draugi. Staiceles Kultūras namā noris pēdējie mēģinājumi pirms nobeiguma koncerta. Meitenes gan vēloties doties mājās, bet ne jau tāpēc, ka nepatīktu EVS, bet tāpēc, ka ilgojas pēc ģimenes, jo ne-

viena no viņām līdz šim nav vienas piedalījusās nometnē, kur nu vēl bijušas prom no ģimenes divas nedēļas. Uzdodot šo pašu jautājumu Denisam, viņš atrauc, ka EVS labprāt paliktu vēl divas nedēļas. Kopumā runājot par EVS, Maija apgalvo, ka viņai mīlākās bijušas dziedāšanas nodarbības, jo iemācītas jaunas dziesmas, kas ieskaņotas arī diktofonā. Patīkušas aušanas nodarbības un

noteikti arī dejošana. Maija uzsvē, ka viņai bijuši ļoti labi dejošanas partneri.

Amandai un Vanesai mīlākā bijusi dziedāšanas nodarbība. Atmiņā palicis arī jaukais izbrauciens uz Ainažiem un jūrmalu. Vanesa izcēla arī darbu video grupā un avīzē, kas viņai ļāvis radoši izpausties. No vakara aktivitātēm meitenēm visspilgtāk atmiņā palikuši „Dziesmu karī”, „Talantu un beztalantu vakars”, „Mēmais šovs”, kā arī organizētās stafetes. Savukārt Denisam neapšaubāmi tuvākās bijušas sporta rosības – skanošā bumba, deju maratons, rīta rosme, stafetes. No visām nodarbībām Deniss izceļ folkloru – iepazīti un izmēģināti daudzi jauni mūzikas instrumenti. Mīlākā gan bijusi akordeona spēle. Lielu paldies sakām folkloras nodarbību vadītājai Vitai, kas papildus nodarbībām strādāja ar Denisu arī individuāli. Pūsim ļoti patika arī aušana un rotkalšana.

Kopumā jāteic, ka EVS nometnes dalībnieki, audzinātāji un skolotāji ļoti labi uzņēma bērnus ar redzes traucējumiem, bija izpalīdzīgi, pielāgoja nodarbības un vakara rosības, lai tajās pilnvērtīgi varētu piedalīties visi. Maija, Amanda, Vanesa un Deniss ļoti ātri iejutās starp parējiem nometnes dalībniekiem, ieguva jaunus draugus un aizbrauks no EVS ar pozitīvām emocijām. Tāpēc izsakām lielu paldies Velgai un EVS komandai, atbalstītājiem un ziedotājiem, jo tikai ar viņu gādību šiem jauniešiem bija iespēja divu nedēļu garumā būt pilnvērtīgiem EVS dalībniekiem!

1. rindā no kreisas: Amanda Nicmane, Deniss Ovsjaņņikovs, Vanesa Kazianova un Maija Fogeļe. 2. rindā: Svetlana Sproģe un Gatis Grīntāls

Gatis Grīntāls un Svetlana Sproģe

Jauns projekts par trimdas mūziku

Daiņa Mjartāna saruna ar dokumentālo filmu režisori un operātoru Māru Pelēci no Mineapoles (ASV)

Latviešu dziesmu svētkos Milvokos tu intervēji dzejnieku Juri Kronbergu, kā arī pazīstamus trimdas populārās mūzikas pārstāvjus. Vai vari pastāstīt par savu jaunāko projektu?

Es, Mārtiņš Šimanis, un Korijs Avots (*Cory McLeod*) veidojam īsfilmas un filmējam video par trimdas mūzikas vēsturi un trimdas mūziķiem.

Kā radās šāda ideja? Sēžot un klausoties „Trīs no Pārdaugavas”?

Apmēram tā. Es Latviešu fondam iesniedzu pilnmetrāžas filmai līdzīgu projektu jau 2004. gadā, bet tas viss tika nolikts pie malas, jo nepiešķīra atbalstu. Nolēmu piestrādāt ar citiem projektiem – sevišķi ar *Souvenirs*. Šis projekts veiksmīgi gāja uz priekšu, jo bija atbalsts. Trimdas mūzikas projektu iesniedzām šogad Latviešu fondam, Latviešu organizāciju apvienībai Minesotā (LOAM), un arī TILTAM. Un TILTS bija pirmie, kas atbalstīja, tad LOAM.

Man vienmēr mīļa ir bijusi Trimdas populārā mūzika, interesē ne tikai diskogrāfija, man patīk aprunāties ar cilvēkiem, kā mūzika ir tapusi, kā teksti ieskaņoti, kā mūziku sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados ieskaņoja – mājas studijās. Tā ir mūsu vēsture, tāpēc mani tas arī interesē, jo katram laikmetam ir sava mūzika, savi tehniskie risinājumi. Pagājušo vasaru, sēžot ar Mārtiņu Šimani „Atbalsis” pie Gaŗezera, sākām spriest par Ilmāra Dzeņa platēm un par to, ka viņš lietojis instrumentus, kas nebija raksturīgi latviešiem. Tekstos viss ir latvisks, bet viņš paņēma kaut ko

Bijušie rokgrupas „Akacis” mūziķi Gatis Gaujenieks un Arnolds Kārklis tagad mūzicē pazīstamajās Latvijas grupās „Ilģi” un „Otra puse”

no tās vides, kur pats dzīvo, un izveido ko jaunu.

Jūs vēlaties radīt virkni īsfilmu, kas būs redzamas tīmeklī. Kas ir tās personības, kuŗas jūs intervējat?

Vispirms jau pašus mūziķus. Piemēram, intervējam Gati Gaujenieku un Arnoldu Kārkli (Akacis), arī tekstu autorus. Visiem, ar kuŗiem satiekos, es saku, ka mēs cenšamies dziļāk iepazīties, jo bieži vien var parunāties stundu, bet otrā, trešā stundā vēl vairāk var uzzināt par sīkumiem, kas pašam to radītājam neliekas būtiski. Mērķis ir radīt īsus sižetus starp sešām un desmit minūtēm un tad salikt kopā filmā tiem, kuŗi

varbūt nevar tīmeklī mūsu materiālu noskatīties.

Ar fotogrāfijām ir vienkāršāk, taču vislielākās grūtības būs iegūt filmētu materiālu, teiksim, no Akača, Frikadeļu zupas, Arvīds un Mūrsitēji, Trīs no Pārdaugavas koncertiem. Tu droši vien aicinātu lasītājus, ja viņiem ir ar video un filmu kamerām uzņemt materiāli no sešdesmitajiem, septiņdesmitajiem un astoņdesmitajiem gadiem, nodot tos tavā rīcībā?

Tieši tā. Un labi, ka šodien varam to pārrakstīt pa taisno HD. Mēs to atlīdzinātu, bet, ja materiāls nav pārrakstīts digitāli, tad mēs vēlētos palīdzēt: teik-

sim, ja cilvēkam ir vecās filmiņas vai video, kas nav šodien viegli sastopami, un ja tas projektā iederētos, tad varat mums atsūtīt ar drošinātu pastu, un mēs oriģinālo materiālu aizsūtīsim atpakaļ, kā arī kopiju, kā noskatīties pašus DVD. Un, ja cilvēks negrib sūtīt oriģinālu, mēs varam piezvanīt un viņa pilsētā uzzināt, kur to vislabāk var izdarīt; ja persona pati vēlas to aizvest, mēs par to samaksātu. Bet lai tas būtu augstākā kvalitātē (HD), jo bieži vien cilvēki ņem un ieraksta uzreiz DVD.

Kādus mūziķus tu gribētu intervēt, kuŗi varbūt nav tik bieži sastopami latviešu sabiedrībā?

PALĪGĀ!

Lasot Latvija avīzes, bieži vien brīnos, kāpēc esmu iedomājies, ka vēl protu latviski, ja katrs trešais (nu varbūt katrs piektais) vārds gandrīz vai jāmeklē svešvārdu vārdnīcā! Atklāti sakot, ja neprastu angļiski, pusi laika pavadītu neziņā par rakstu saturu. Diemžēl arī mana krievu valoda ir „priekš kaķiem”, tāpēc varbūt lasīt Vācijā izdotās avīzes? Kāda zinīga persona, kas lasa vairākus vācu laikrakstus, dzirdot manas vaima-

nas, paskaidroja, ka avīzes arī Vācijā, gluži tāpat kā Latvijā, esot piebārstītas ar dažādiem svešvārdiem vietā un nevietā, lai gan gluži labi varētu lietot vācu valodas vārdus. Gandrīz varētu teikt, ka tāda parādība ir jaunākais starptautiskais modes kliezais.

Tomēr negribas tik viegli atzīties, ka mana latviešu valoda kļuvusi aizvēsturiska! Protams, jāatzīst, ka valoda mainās, piemērojas ikviena laikmeta attis-

tībai dažādās nozarēs, jo līdz ar dzīves apstākļu maiņām un tehnoloģisko attīstību ikvienā informācijas laukā jāatrod arī pareizais apzīmējums un izteiksmes veids. Taču vai jāpaļaujas tikai uz dažādu svešvārdu lietošanu sakropļotā latviskotā versijā?

Gribēdams labāk izprast mūsdienu parādības un maiņas valodā, gribu lūgt lasītājus palīdzēt atrast pareizos nosaukumus šādiem „stila ziediem” (zināšanai – nevienu no tiem ne atradu izcilo valodnieku Valērija Bērziņa-Baltiņa un Jāņa Bičola sastādītajā un Amerikas

latviešu apvienības 1993. gadā izdotajā „Latviešu valodas vārdnīcā”; protams, tā nav svešvārdu vārdnīca): *aspirēts, avioreiss, bestsellers, bodibildings, brasbends, brifings, dembelis, džems, ekvinokcija, ekshūmēt, eskalēt, flamme, fuktuks, glamūrs, ģenerēt, impīčments, iniciēt, kaitbordists, kaitserferis, kerzenieks, kičģis, klipsis, kohēzija, konsenss, kreativitāte, kvartinants, ņemantars, mačbumba, mačs, marketing, meikaps, monitorings, ot-kats, neordinārs, performance, puzzle, raiders, rallijs, reanimēt, reids, reitings, samits, serviss, spēkers, sroks, stresains, superģis,*

škrobe, tabuizēts, tvīteris, točka, vindserfings.

Pietiks. Lasītājiem, kuŗi prot angļu valodu un ir apveltīti ar labām mīklu minēšanas spējām, nebūs nekādu grūtību uzminēt, ko nozīmē modernie „jaunvārdi”, kaut reizēm „jaunvārda” nozīme būs atkarīga no teikuma satura. Varbūt vienam otram gan mazliet iesāpēsies ausis un mēle sametīsies mezglā, tos izrunājot. Vēlēdamies pārliecināties par lasītāju minēšanas spējām, lūdzu atminēt arī šo mīklu: kāda ir vārda „epel” oriģinālā rakstība angļu valodā?

Zīņkāribā galvu groza **Smīns**

AICINĀM PIEDALĪTIES!

Eiropas Valodu dienās jau tradicionāli tiek izsludināts konkurss skolu jaunatnei. Labākie konkursa darbi jau vairākus gadus tiek apkopoti un izdoti krājumā. Šogad **konkursa temats „Latvija, es esmu tavs bērns”**. Konkursā aicināti piedalīties skolēni no Latvijas un ārvalstīm. Darbus gaidīsim **līdz 18. novembrim**.

Konkursa nolikumu sk. mājaslapā www.valoda.lv Jau iznākuši skolēnu labāko

darbu krājumi „Mana valoda ir mans gods”, „Iededzies par savu tautu, valsti un valodu”, „Ko, Latvija, Tev varu dot?”. Izdots arī tulkotais variants ar tekstu latviešu, angļu un franču valodā „Mana valoda ir mans gods. *My Language: A Matter of Honour for Me. Ma langue est mon honneur*”. Sagatavošanā ir krājums „Starp tevi un mani ir valoda”. Ar grāmatām arī var iepazīties Latviešu valodas aģentūras mājaslapā.

Rīgas Brāļu kapos atsevišķā nodalījumā guldīts 41 latviešu gaisa spēku izpalīgs. Viņi tika nogalināti krievu lidmašīnu uzbrukuma laikā 1944. gada 19. septembrī Mazās Nometņu ielas kazarmās (evakuētās Holms tekstilrūpnīcas pagalmos) pie Māras diķa Pārdaugavā.

Kā iepriekšējos 18 gados, arī šogad 19. septembrī Brāļu kapos pulcējās vācu gaisa spēku izpalīgos mobilizētie latviešu zēni, tagad sirmgalvi, lai kopā

ar piederīgiem un viesiem pieminētu un godinātu kritušos kaŗa biedrus.

Atceres brīdi ar attiecīgu programmu kuplināja Rīgas Kaŗavīru biedrības un Meŗaskolas koŗi. Meŗaskolas zēni stāvēja sardzē pie Latvijas karoga.

Piemīņas vārdus teica ģenerālis Juris Vectirāns un Saeimas deputāti Inguna Rībena un Raivis Dzintars. Pirmajā gaisa spēku izpalīgu piemiņas sarīkojumā 1994. gadā Brāļu kapos

bija pulcējušies ap 400 bijušo izpalīgu no Latvijas un no ārzemēm. Šogad bijām ieraduŗies tikai seŗi sirmgalvi apmēram no 4200 zēniem, kas bija 16 un 17 gadus veci, kad vācieŗi viņus mobilizēja dienestam 1944. gada vasarā.

Uz tikŗanos atkal 2013. gada 19. septembrī pulksten 12.00!

A. Lielkājs,
saīeta dalībnieks

19. septembra atcere

Rēzeknes Daugavas vanadzēni un vanagi Rīgā!

Daugavas Vanagu Latvijā (DVL) Rēzeknes nodaļa 10. oktobrī bija izkārtojusi DVL Rēzeknes nodaļas vanadzēnu braucieni uz Latvijas galvaspilsētu, lai apmeklētu Latvijas Okupācijas muzeju un Kara muzeju Rīgā. Kopā piedalījās 40 vanadzēni no četrām Rēzeknes skolām, kā arī skolotāji un 13 DVL Rēzeknes nodaļas biedri. Vanadzēni bija no Kalnežera Katoļu pamatskolas Lendžos, Lūcijas Rancānes Makašānu amatu vidusskolas, Rēzeknes Logopēdiskās internātpamatskolas un Viļānu vidusskolas. Rēzeknē pašlaik ir 120 vanadzēni un 46 biedri, ieskaitot 9 jauniešus.

Okupācijas muzejā vanadzēnus, skolotājus, leģionārus un DVL Rēzeknes biedrus uzrunāja

DV priekšnieks, atv. flotiles admirālis Andrejs Mežmalis, īsumā pastāstot jauniešiem par Daugavas Vanagiem, mūsu DV kopienu ārzemēs un DV organizāciju. Mežmalis pieminēja arī Latviešu leģiona un leģionāru vēsturisko nozīmi Otrā pasaules kara laikā, piemēram, varonīgo Mores kauju, kur caurmērā katra Latviešu leģionāru rota stājās pretim veselai padomju divīzijai, tādējādi nogriežot padomju pārspēkam ceļu uz Rīgu un atstājot brīvu gaitu tūkstošiem mūsu tautiešu Vidzemē paglābties no padomju varas briesmām un nokļūt brīvībā. Rēzekniešu grupu vadīja Gunārs Spodris. Pēc Okupācijas muzeja apmeklējuma rēzeknieši devās tālāk uz Kara muzeju.

Foto: A. Mežmalis

No kreisās: Jānis Ozols (DVL bijušais zemes valdes priekšsēdis), Gunārs Spodris (Rēzeknes DVL valdes priekšsēdis), Antons Barkāns (leģionārs), Jānis Lagzdīns (leģionārs), Stefānija Korkla (skolotāja), Elizabete Isočenko (pensionāre - nodaļas saimniecības vadītāja), admirālis Andrejs Mežmalis, Aleksandra Ludborža (pensionāre - nodaļas arhiviste), Uldis Lupiks (skolotājs Logopēdiskajā skolā), Ināra Pujāte (skolotāja Kalnežera skolā) un Lidija Polukejeva (skolotāja Makašānu skolā). Nav klāt Valentīna Beitāne no Viļānu skolas

Izrāde provocē un uzmundrina latviešus Zviedrijā

“Lielisks vakars, tik jauku teātra izrādi latviešu valodā Zviedrijā man vēl nav nācies redzēt!” Tā ir tikai viena no ļoti pozitīvām atsauksmēm, ko dzirdu pēc *stand-up* izrādes “Tāda es esmu”. Izrāžu apvienības “Panna” veidotās drāmaturģes Aivas Birbeles komēdijas viesizrādes Stokholmā 5. oktobrī un Gēteborgā 6. oktobrī rikoja Zviedrijas latviešu apvienība (ZLA) un Latviešu apvienība Gēteborgā (LAG). Zāles bija skatītāju pilnas un atsauksmes – labas.

Tāpat tema par to, kur meklēt sievietes patieso skaistumu, ir aktuāla arī Zviedrijā. Izrādē aktrise Zane Daudziņa atveido latviešu sievietes, kuŗas savos dzīvesstāstos nesaudzīgi analizē savas ķermeņa formas, izmisīgi mēģinot rast skaidrību par dzīves laimi un piepildījumu. Nav nekādu tabu un formu robežu. Brīdis, kad Zanes Daudziņas atveidotā varone ar sirpi sev simboliski izskuj paduses un bikini zonu, ir viens no spilgtākajiem. Rodas sajūta, ka sieviete būtu gatava sev pārvilkēt gluži vai ādu pār acīm, lai tikai atbilstu visām sabiedrības uz-

likto skaistuma ideālu normām. Savukārt tirgus zivju sievas tēlojumā smieklī nenāk, skaudrais dzīvesstāsts gluži vai ievēl sevī, pieskaŗas ar raupjajām, sastrādātajām rokām, visapkārt jūtams zivju smārds. Arī šī sieviete vēlas būt skaista un iekārojama, bet realitāte viņai aizliek kāju priekšā, viņa ir nogurusi...

Mamma tomēr ir visskaistākā sieviete, - tā ir viena no atziņām, ko Zanes Daudziņas varone atskārst savā stāstā izrādes izskaņā. Par spīti pašu sieviešu uzliktajiem un akceptētajiem skaistuma ideāliem, kuŗus pavairo pašu sieviešu radītie sieviešu žurnāli. “Ne jau par miesām bēda, bēda ir galvā,” pēc izrādes atzīst režisors Juris Rijnieks.

Man, vīrietim, bija interesanti vērot, kā par skaudrajiem jokiem saistībā ar sievietes ķermeni un tā “apkopšanu un savešanu pareizajā stāvoklī” izrādes laikā sirsnīgi smejas pašas sievietes. Skatītāju zālē vairākumā bija sievietes. Smējās, protams, arī vīrieši, bet sievietes izrādes tematika uzrunāja vistiešāk. Kāda skatītāja pēc izrādes sarunā

ar aktrisi un režisoru jautāja, kādēļ Latvijas sievietēm ir tik augsts “ideālā skaistuma” standarts, bet Zviedrijā sievietēm šādas prasības ir mazākas. Zane Daudziņa atbildēja - Latvijas sievietes dzird, ka viņas ir ļoti skaistas. Ka Vācijā sievietes gērbjas tā, kā Latvijā ietu sēņot. Šis priekšstats nemitīgi tiek atražots.

Tomēr izrāde mēģina lauzt uzliktās normas un rosina paskatīties uz sevi no malas. Varbūt var un drīkst dzīvot citādi? Pēc izsmiešanās un paraudzāšanas kādu sievieti Latvijā izrāde iedvesmojusi dzīvot. Kāda cita sieviete izrādes laikā izgājusi pa durvīm - provokātīvie un nesaudzīgie joki var trāpīt dziļi.

Latviešu skatītāji Zviedrijā balsoja par to, ka izrāde “Tāda es esmu” aicina mainīt savus priekšstatus un dzīvi. Nedomāt tik daudz par savu ārējo izskatu, neaizmirst savu patieso vērtību. Jo sievietes Latvijā ir stipras, gudras un spējīgas. Viņas ir vērtība. Un, kā sacīja Zane Daudziņa, “rieņa” ap vēderu var būt arī glābšanas riņķis, ja vien sievietei piemīt humora izjūta un dzīvesprieks!”

Zane Daudziņa

Latviešiem Zviedrijā izrāde bija arī labs dzīvās latviešu valodas paraugs no Latvijas. “Tā ir dzīvā valoda, ko lietojam uz ielas. Un tā ir mazā *stand-up* teātra priekšrocība – parādīt to, kas notiek šeit un šobrīd,” sarunā ar skatītājiem Stokholmā

atzina izrādes režisors Juris Rijnieks. Varbūt tas ir viens no vajadzīgākajiem kultūras apmaiņas veidiem šobrīd - parādīt dzīvu latviešu valodu arī latviešiem citās pasaules valstīs.

Jānis Rozenbergs

Lasiet tīmeklī!
Rietumeiropas latviešu
laikrakstu
www.brivalatvija.lv

